

Handläggare

Anna Ryding

Utvecklare

Socialförvaltningen

Ny socialtjänstlag-Insatser utan individuell behovsprövning & insatser med undantag från dokumentationsskyldighet

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar att:

1. socialnämnden beslutar enligt 11 kap. 5 § SoL att tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning i enlighet med förvaltningens förslag.
2. socialnämnden beslutar enligt 14 kap 5 § att inte dokumentera uppgifter som kan röja den enskildes identitet vid genomförande av en insats enligt 11 kap. 5 § SoL för de insatser som förvaltningen föreslår.

Beskrivning av ärendet

Den 1 juli 2025 kommer en ny socialtjänstlag att träda i kraft.

Den nya socialtjänstlagen kommer att vara mer anpassad efter dagens samhälle och behov, vara mer riktad mot förebyggande, lättillgänglig och kunskapsbaserad socialtjänst. I den nya socialtjänstlagen kommer det vara

möjligt att erbjuda icke behovsprövade insatser i en mycket större utsträckning än i den nuvarande. Orosanmälningar som inkommer till socialtjänsten kommer också att bli digitalt sökbara vilket medför att socialtjänsten tidigare kan upptäcka barn som riskerar att fara illa och sätta in insatser tidigare.

Kommuner kan enligt 11 kap. 5 § i nya socialtjänstlagen besluta om insatser som erbjuds utan individuell behovsprövning.

I 14 kap. 3 § i nya socialtjänstlagen anges att handläggning av ärenden ska dokumenteras. Det gäller både beslut och åtgärder samt, som huvudregel, även genomförandet av insatser. Med insatser avses rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda enligt 10 kap. 1 §. Det innebär att även insatser som inte föregås av någon handläggning – som rådgivning eller öppna verksamheter – omfattas av dokumentationsskyldighet i den nya lagen. För att inte tynga dessa verksamheter föreslås dock särskilda undantag från dokumentationskravet i vissa fall. I 14 kap. 5 § föreslås att socialnämnden, om särskilda skäl föreligger, får besluta att inga uppgifter som kan röja enskildas identitet ska dokumenteras vid dessa insatser. Sådana uppgifter är exempelvis namn, personnummer och adress, men också andra uppgifter som i kombination kan identifiera en person. Vad som omfattas bedöms från fall till fall.

Ett sådant beslut gäller för alla deltagare inom en specifik insats, inte individuellt. Utförare får inte själva fatta beslut om undantag eller avstå från dokumentation. Beslutet måste motiveras av särskilda skäl kopplade till insatsens syfte och karaktär. Exempel på när anonymitet kan vara avgörande är insatser som rör våld i nära relationer, hedersrelaterat våld, prostitution, beroendeproblematik eller andra särskilt utsatta grupper. Undantag kan också vara aktuellt för öppna mötesplatser där dokumentation inte anses nödvändig. Detta undantag gäller endast personliga uppgifter – övergripande uppgifter som krävs för verksamhetsuppföljning omfattas inte.

Trots undantagen finns fortfarande en skyldighet att dokumentera övriga uppgifter enligt huvudregeln i 14 kap. 3 §. Det kan vara antalet deltagare, kön, ålder eller avidentifierade uppgifter om svårigheter som uppstår under insatsen eller orsaker till att någon avslutar deltagande i förtid.

Ärendets beredning

Alla avdelningschefer och förvaltningschef har varit med och berett ärendet, vid flertalet sittningar har underlaget beretts.

Sveriges kommuner och regioner, SKR har också tagit fram ett stöd som legat som underlag vid beredningen.

Socialförvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att samtliga insatser som idag redan erbjuds på öppen ingång ska fortsätta erbjudas utan individuell behovsprövning i enlighet med 11 kap. 5 § i nya socialtjänstlagen. Samt att socialnämnden ska erbjuda ytterligare några fler insatser utan individuell behovsprövning enligt bilagd rapport. Detta för att kunna möta kommunens invånare i ett tidigt skede och helst innan svårigheterna blivit för stora. Det är också ett led i att finnas på andra platser än kontoret för våra kommuninvånare, nå en bredare målgrupp. Bedömningen är också att det ska finnas så få begränsningar i antal samtal och träffar som möjligt utan avslut istället ska utgå ifrån måluppfyllelse. Värna om människors självbestämmande rätt och öka tilltron till invånarnas egen förmåga samt öka delaktigheten. Förvaltningens bedömning är också att de insatser som kommer att erbjudas uppfyller det evidensbaserade kravet i enlighet med nya socialtjänstlagen.

Förvaltningens bedömning är också att de flesta av insatserna (se bilagd rapport) ska undantas från dokumentationsskyldigheten med hänvisning till 14 kap. 5 § i nya socialtjänstlagen. Detta för att personer inte ska avstå från att söka stöd och för att socialnämnden ska nå de grupper av invånare som annars inte kommer till socialtjänsten.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet medför inte några större ekonomiska konsekvenser. Däremot medför beslutet på sikt en förflyttning av resurser, i form av att personal till viss del behöver förflyttas från myndighet till öppenvården. Att erbjuda fler insatser utan individuell behovsprövning kommer med tiden att innebära att färre utredningar inleds men att fler timmar på öppenvården behövs.

Sociala eller miljömässiga konsekvenser

Beslutet medför inte några miljömässiga konsekvenser.

Förhoppningen är att beslutet på lång sikt ska leda till positiva sociala konsekvenser utifrån att utsatta personer i kommunen får stöd och hjälp i ett tidigt skede, innan det gått så långt att det medför ett lidande både för individen och för samhället. Bryta att barn och unga tidigt hamnar i normbrytande beteende. Beslutet ska förhoppningsvis även leda till att tilliten för socialförvaltningens arbete ökar bland kommunens invånare.

Beslutsunderlag

Följande handling har legat till grund för beslutet:

- Rapport, Förslag på insatser utan individuell behovsprövning och dokumentationsundantag, 2025-05-09

Ansvariga tjänstepersoner

Tjänsteskrivelsen är fastställd av följande:

- Jonas Boman, förvaltningschef på socialförvaltningen